

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Informele zorg is krachtig wapen tegen tekort aan verpleegkundigen

Bussemaker, J.

Citation

Bussemaker, J. (2023). Informele zorg is krachtig wapen tegen tekort aan verpleegkundigen. *Het Financieele Dagblad*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3768523>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3768523>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

5 scenario's waarbij herfinanciering uitkomst biedt

De vastgoedmarkt verandert in rap tempo en als ondernemer of belegger moet je snel kunnen handelen. Herfinanciering kan uitkomst bieden. 'Het is heel verstandig om je goed te oriënteren op de mogelijkheden.'

Lees verder

Meer FD.nl lezen? [Registreer](#) je nu en lees gratis een aantal artikelen per maand.

Opinie • 11 mei 15:00

Informele zorg is krachtig wapen tegen tekort aan verpleegkundigen

 Jet Bussemaker

Benut de kracht van sociale netwerken rond patiënten, bepleit Jet Bussemaker. Zet mantelzorgers en vrijwilligers gerichter in en pas de regels aan. En nee, dit is geen pleidooi voor de 'participatiesamenleving'.

Illustratie: Hein de Kort voor Het Financieele Dagblad

Deze vrijdag, de Dag van de Verpleging, zullen veel mensen weer applaudisseren voor de medewerkers die de ruggengraat van de gezondheidszorg vormen. Er is vast ook extra aandacht voor de arbeidskrapte in de zorg. Want ondanks de vele wervingscampagnes is er maar een beperkte groei van medewerkers.

Zorg en ondersteuning moeten dus anders, maar hoe? Digitalisering is de oplossing, hoor je vaak. Maar verpleging behelst zo veel meer dan wat je kunt 'vervangen' door digitale middelen. Een betere oplossing zit in de kracht van sociale netwerken rond patiënten en de informele zorg. Denk daarbij aan de inzet van vrienden en familie van de patiënt, van vrijwilligers en van professionals van buiten de zorg. We kunnen hierbij leren van de slechte ervaringen uit het verleden. Bij de 'zorgzame samenleving' uit de jaren tachtig en de 'participatiesamenleving' uit de jaren tien werd de inzet van informele zorg al snel als bezuinigingsmiddel, of als oplossing voor conjuncturele schommelingen aangemerkt. We zagen deze mensen als klapstoeltjes die je kortstondig uit- en ook weer inklapt.

Omslag in denken

Willen we het echt anders doen, dan moeten we beginnen bij het begin: het opnieuw overdenken van de betekenis van gezondheid, welzijn en kwaliteit van leven. Om daarmee ruimte te creëren voor taken die op de keper beschouwd niet tot het domein van de zorg behoren. Dat vraagt een grote omslag in denken, namelijk één waar naasten, vrijwilligers en professionals van buiten en binnen de zorg op voet van gelijkwaardigheid samenwerken.

Verschillende instellingen doen dat al, met name in de ouderenzorg, zoals Pleyade. Zij werken met 'zorggezellen': extra hulpkrachten, vaak met een opleiding die niet met zorg te maken heeft. Deze zorggezellen fungeren als luisterend oor voor de bewoners, wandelen met ze, of spelen een spelletje. Andere instellingen, zoals Amstelring, werken met zogenoemde blijmakers. Dit zijn extra medewerkers met ervaring in andere sectoren, zoals de kunsten of de horeca. Zij ondersteunen bij activiteiten die het leven van bewoners meer betekenis geven.

‘Waarschijnlijk is de eerste politieke reflex op dit voorstel dat zo'n nieuwe aanpak leidt tot verschraling van zorg’

Ook moeten we nadenken over wat mantelzorgers mogen en kunnen. Dit geldt met name wanneer de zorg overgaat van thuis naar een verpleegtehuis. De mantelzorger raakt dan de regie kwijt: slechts één op de vijf naasten wordt bij een opname gevraagd om ook in de instelling een bijdrage te leveren. Soms voelt die overdracht van verantwoordelijkheden als een opluchting, vooral wanneer je als mantelzorger overbelast bent geraakt. Maar het levert ook vragen op. Waarom mag je thuis wel insuline inspuiten bij je partner, maar niet als deze in een verpleeghuis zit? Waarom mag je vaak geen lievelingseten voor je naaste meenemen en dit in het verpleeghuis bewaren? Strakke regelgeving en dwingende kwaliteitskaders, gericht op het vermijden van risico's, zijn hier debet aan.

Risico's accepteren

Kortom, om zorg en ondersteuning te geven die past bij wat de cliënt wil en nodig heeft, is versoepeling van de regels noodzakelijk en moeten we meer risico's willen aanvaarden. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Zo is technisch gezien de meest effectieve manier om vallen te voorkomen iemand vastbinden op bed. Daarmee ontnem je iemand wel kwaliteit van leven. Welke risico's wel of niet toelaatbaar zijn, hangt af van maatschappelijke én individuele omstandigheden. Buiten kijf staat dat we risico's als onderdeel van het leven moeten accepteren, als we anders willen werken en zorgen.

Waarschijnlijk is de eerste politieke reflex op dit voorstel dat zo'n nieuwe aanpak leidt tot verschraling van zorg. En na het eerste incident zal al snel de roep klinken om regels (opnieuw) in te voeren. Toch zal gelijkwaardige samenwerking van mantelzorgers, vrijwilligers en medewerkers van binnen en buiten de zorg uiteindelijk leiden tot meer kwaliteit van leven. Voor patiënt of cliënt, maar ook voor de zorgverleners. Immers, door de informele zorgverlener een serieuze samenwerkingspartner van professionele zorgverleners te maken, krijgen ze meer regie over de zorg en ondersteuning van hun naaste. Dat leidt tot een groter gevoel van erkenning en waardering. En tot minder werkdruk voor de verpleegkundigen.

Laten we daarom hard klappen voor de verpleegkundigen, én ook voor alle anderen die helpen de zorg te ontzorgen. En laten we doen wat in ons vermogen ligt om hun samenwerking makkelijker en prettiger te maken.

Jet Bussemaker is hoogleraar wetenschap, beleid en maatschappelijke impact bij de Universiteit Leiden/LUMC en voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving.

Wilt u reageren?

De opinieredactie van het FD verwelkomt uw bijdrage. Stuur uw reactie naar opinie@fd.nl. De spelregels voor lezersbijdragen vindt u [hier](#).

Meer opinie

- 1 min leestijd • [Bouman&Dijkman](#)

Arm Ahold
- 2 min leestijd • [Commentaar](#)

Brusselse missers rond natuurwet
- 6 min leestijd • [Opinie](#)

In het amateurvoetbal is de scheidsrechter vogelvrij
- 2 min leestijd • [Opinie](#)

Een losgeldbelasting is géén rechtvaardige straf

Over FD	Algemeen	Service	Producten	Van onze partners	Meer van FDMG
FD Redactie	Algemene voorwaarden	Service & contact	Abonnementen	Vacatures	FD Mediagroep
FD Gazellen	Privacy	Account aanmaken	Groepslicenties		BNR Nieuwsradio
FD Henri Sijthoff Prijs	Cookies	Hulp bij inloggen	Nieuwsbrieven		Company.info
Werken bij FD	Copyright	Mijn FD	Podcasts		Energiea
Colofon	Responsible disclosure	Adverteren	FD App		Pensioen Pro
					Impact Investor
					Investment Officer